

Rabobank

Optimaliseren binnen nieuwe grenzen

Melkgeitensector is aan zet

RaboResearch

Food & Agribusiness
far.rabobank.com

Richard Scheper

Zuivelanalist
RaboResearch Food &
Agribusiness

Jeroen van den Hurk

Sectorspecialist
Geitenhouderij

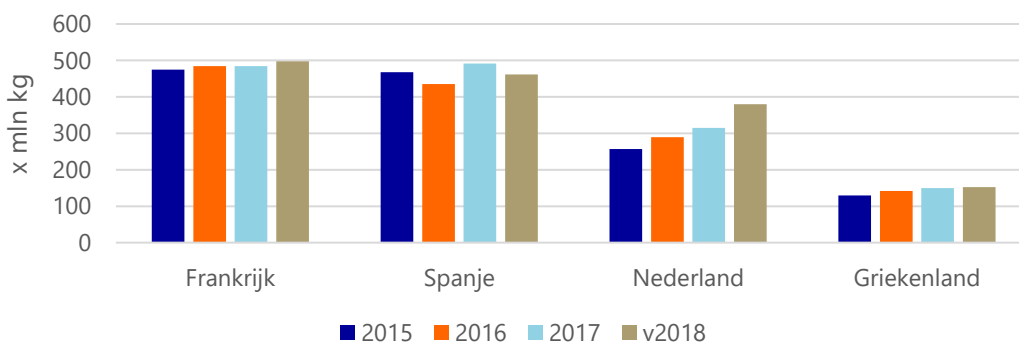
De Nederlandse melkgeitensector is financieel krachtig, en marktvooruitzichten zijn positief, hoewel bedrijven onderling veel verschillen. Ondanks dat de sector het relatief goed doet qua imago en duurzaamheid, wordt er vanuit de maatschappij wel steeds kritischer gekeken naar deze vorm van veehouderij. Binnen deze nieuwe grenzen is de sector zelf aan zet om draagvlak en toekomstperspectief te behouden.

Mondiale en Europese productie geitenmelk

Wereldwijd werd in 2018 bijna 20 miljard kilogram geitenmelk geproduceerd (IDF, 2019). Een groot deel van deze melk wordt geproduceerd op het Indisch subcontinent (o.a. India, Bangladesh en Pakistan) en in (Noord-)Afrika. Deze melk is met name bestemd voor eigen of lokale consumptie.

Binnen de EU is Nederland samen met Frankrijk, Spanje en Griekenland koploper in het produceren van geitenmelk (zie *Figuur 1*). Nederland onderscheidt zich door het hoge aandeel melk (meer dan 95% procent) dat voor verwerking wordt aangeboden bij de melkfabrieken, maar ook door de hoge export van verse geitenmelk naar omliggende landen.

Figuur 1: Geitenmelkproductie Europa (afgeleverd aan melkfabrieken)

Bron: Eurostat, nationale statistieken, Rabobank 2020

In landen als Frankrijk en Griekenland wordt het gros van de geitenmelk verwerkt tot traditionele geitenkazen en verse zuivelproducten en geconsumeerd binnen eigen landsgrenzen. Ook in Nederland is de (halfharde) kaas in volume nog steeds het belangrijkste zuivelproduct gemaakt van geitenmelk. Toch is ook de wei een steeds belangrijker ingrediënt geworden in de totale verwaarding van geitenmelk.

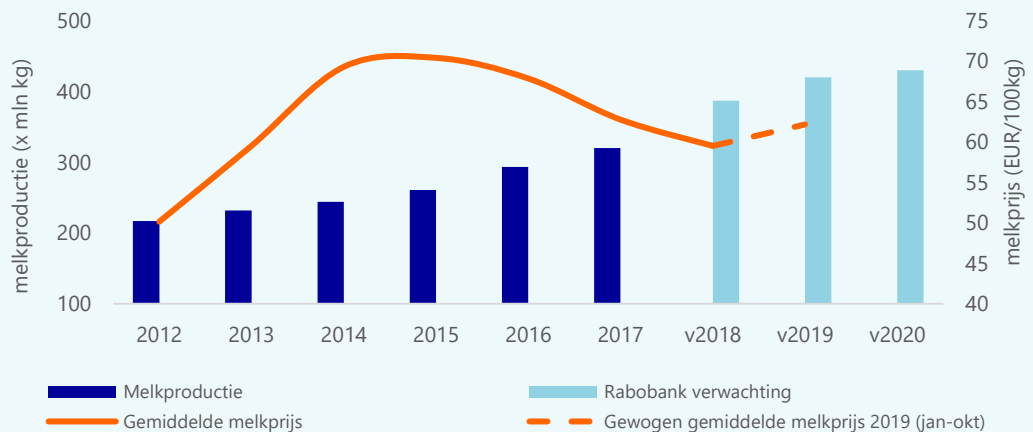
Nederland onderscheidt zich dan ook in toenemende mate door een groeiende diversiteit in hoogwaardige zuivelproducten. Dit versterkt de positie van Nederlandse producten in exportmarkten binnen en buiten Europa.

Groei productie geitenmelk in Nederland vlakkt af

Sinds 2014 is de Nederlandse geitenmelkproductie met grofweg 140 miljoen kilogram (circa 57%) gestegen tot ongeveer 385 miljoen kilogram in 2018. Deze forse groei van de melkproductie is tijdelijk uit balans geweest met de capaciteit van de melkverwerkers en de afzet- en distributiekanaalen richting de verschillende (consumenten)markten. Uiteindelijk zijn melkprices hierdoor ook onder druk komen te staan en is de gemiddelde melkprice in 2018 gedaald tot een niveau net onder de 60 euro per 100 kilogram melk. In 2019 herstelden de melkprices en lijkt de gemiddelde melkprice voor geheel 2019 uit te komen op een price tussen de 62 en 63 euro per 100 kilogram melk.

Gezien de huidige productiebeperkingen op regionaal en nationaal niveau verwacht de Rabobank dat de groei van de geitenmelkproductie zal afvlakken tot circa 420 tot 435 miljoen kilogram in 2019 en 2020. Ruimte voor verdere groei zal er voorlopig nog niet komen: hiervoor wordt het minimaal wachten op de resultaten van het VGO3-onderzoek, welke in 2021 of 2022 worden verwacht. Tot die tijd zal groei voornamelijk komen uit optimalisatie (bijv. productieniveau) binnen de huidige bedrijfsvoering en vergunde dieraantallen.

Figuur 2: Productie geitenmelk en gemiddelde melkprices

Bron: Vakblad Geitenhouderij, ZuivelNL, Rabobank, 2019

Marktverwachtingen blijven goed

Toch blijven de marktvooruitzichten positief. Nederlandse zuivelproducten van geitenmelk zijn veelal hoogwaardige producten voor nichemarkten die steeds vaker ook hun weg buiten de Nederlandse en Europese grenzen vinden. In regio's met relatief hoge besteedbare inkomens zijn consumenten steeds vaker op zoek naar zuivelproducten die niet gebaseerd zijn op koemelk en ook bereid om hier een meerprice voor te betalen. Gezien deze marktvooruitzichten en de afvallende groei van de melkproductie in Nederland, verwacht de Rabobank in 2020 een melkprice die boven het niveau van 2019 zal liggen.

Sector aan zet om draagvlak te behouden

Het imago van de Nederlandse melkgeitenhouderij is relatief goed en zuivelproducten voldoen aan hoge kwaliteits- en duurzaamheidsstandaarden. Toch is de maatschappij de afgelopen jaren kritischer gaan kijken naar o.a. de melkgeitenhouderij. Ook de aankomende jaren zullen de maatschappij, overheden, melkverwerkers, retailers en andere belanghebbenden meer eisen gaan stellen, waardoor ook de standaard wordt verhoogd. Deze wensen kan de sector niet negeren – sterker nog, er liggen kansen om hier proactief op in te spelen. Het inspelen op deze wensen draagt bij aan de 'license to operate' en zal mede daarom niet altijd leiden tot een hogere opbrengstprice.

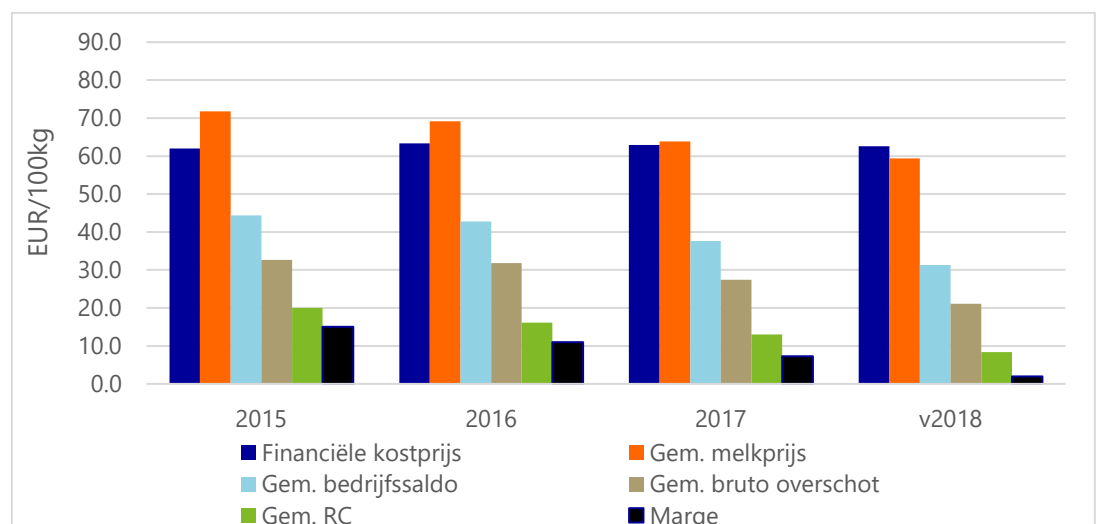
Om onderscheidend te blijven en draagvlak voor de sector te behouden, moeten ondernemers deze wensen meenemen in de ontwikkeling en positionering als sector en als individueel bedrijf. De sector kan bijvoorbeeld de duurzame geitenzuivelketen (DGZK) inzetten voor meer transparantie richting de maatschappij. Met een proactieve houding kan de sector laten zien welke maatregelen genomen worden, hoe de monitoring geborgd is en welke vooruitgang er geboekt wordt. Deze transparantie draagt bij aan het maatschappelijk draagvlak en kan ook de commerciële waarde van een onderscheidend product verhogen. De huidige deelname van ruim 60% van de sector aan de DGZK is hierbij een mooie start. Als iedereen meedoet, geef je als sector een nog krachtiger signaal af.

Een ander belangrijk aspect de komende jaren is het terugdringen van emissies naar de directe omgeving. Op dit moment is er buiten de luchtwasser geen systeem dat voldoet. De sector heeft zelf voorkeur naar een systeem dat het probleem aanpakt bij de bron. Om niet gevangen te raken in dwingende wetgeving is (door)ontwikkeling van technieken op dit terrein nodig. De sector kan en mag hier niet afwachten. Ook dit vraagt om een proactieve houding en investeringen. Een gezamenlijk investeringsfonds, opgezet en primair gevuld vanuit de sector, is hiervoor een kans. Op die manier kan samen met andere belanghebbenden geïnvesteerd worden in (door)ontwikkeling en meting van systemen die nu mogelijk blijft liggen vanwege het beperkte commerciële belang van derde partijen. Zo kan de sector zelf bijdragen aan haar eigen toekomstperspectief.

Kostprijs blijft constant ondanks lagere melkprices

Ondanks de dalende melkprice de laatste jaren bleven de reserveringscapaciteit en marge binnen de melkgeitenhouderij gemiddeld positief. Dit toont de financiële kracht van de sector. Toch is de marge met de lagere melkprice gedaald tot een niveau van nog geen 2,00 euro per kilogram en is de financiële kostprice¹ op een niveau gekomen dat de melkprices overstijgt. Hierdoor worden de grote verschillen tussen bedrijven wel beter zichtbaar dan eerder het geval was. Daarom blijft het belangrijk om binnen de nieuwe gestelde grenzen en toekomstige uitdagingen focus te houden op bedrijfs optimalisatie en beheersing van de marge om een duurzaam verdienmodel te kunnen behouden.

Figuur 3: Ontwikkeling kostprices sinds 2015

Bron: Rabobank, 2019

*o.b.v. bij Rabobank beschikbare jaarcijfers

¹ Financiële kostprice: alle uitgaven inclusief aflossingen en privé

Colofon

RaboResearch

Food & Agribusiness

far.rabobank.com

Richard Scheper	Zuivelanalist RaboResearch Food & Agribusiness	richard.scheper@rabobank.com
Jeroen van den Hurk	Sectorspecialist Geitenhouderij	jeroen.van.den.hurk@rabobank.nl

© 2020 – All rights reserved

Dit document is uitsluitend bedoeld voor u en niets hierin creëert of impliceert enig recht tot openbaarmaking of bekendmaking, anders dan aan Coöperatieve Rabobank U.A. ("Rabobank"), statutair gezeteld in Amsterdam, Nederland. Noch deze presentatie, noch enig gedeelte van de inhoud daarvan mag worden gebruikt voor enig ander doel zonder voorafgaande schriftelijke toestemming van Rabobank. De informatie in dit document reflecteert de huidige marktomstandigheden en onze visie daarop, welke onderhevig aan verandering kunnen zijn. Dit document is gebaseerd op openbare informatie. De in dit document opgenomen informatie is samengesteld uit bronnen die als betrouwbaar gelden, echter Rabobank garandeert op geen enkele wijze de juistheid of volledigheid van dit document of de inhoud daarvan en aanvaardt geen enkele aansprakelijkheid ter zake. De informatie in dit document is slechts indicatief van aard en is bedoeld als discussiestuk. Aan dit document inclusief de daarin opgenomen voorbeelden, commerciële ideeën, prijsindicaties en andere voorwaarden kunnen geen rechten worden ontleend. Dit document kan op geen enkele wijze worden opgevat als een aanbieding, uitnodiging of aanbeveling. Dit document brengt op geen enkele wijze een verplichting voor Rabobank met zich en vormt niet de basis voor enig contract. De informatie in dit document is niet bedoeld en mag niet worden begrepen als een advies (daaronder begrepen maar niet beperkt tot een advies als bedoeld in artikel 1:1 en artikel 4:23 Wet op het financieel toezicht). Op dit document is Nederlands recht van toepassing. Geschillen voortvloeiend uit of anderszins verband houdend met dit document zullen uitsluitend worden voorgelegd aan de daartoe bevoegde rechter te Amsterdam, Nederland. Dit rapport is gepubliceerd in lijn met Rabobank's langetermijnvisie op de internationale food- en agribusiness. Dit rapport betreft één van de publicaties van de wereldwijde afdeling van RaboResearch Food & Agribusiness.

